

Toistuvasti ja vakavia rikoksia tehneille nuorille suunnattu toimintamalli

Mitä tavoiteltiin ja millaisia kehittämistarpeita havaittiin

Rikokset keskittyvät pienelle osalle nuoria

- Nuorten rikosten taustalla on sekä yksilöllisiä (esim. rikosmyönteiset asenteet, impulsiivisuus) että ympäristöön (esim. asuinalue, rikosaktiivinen kaveripiiri, perheiden ongelmat) liittyviä riskitekijöitä. Rikollisen käyttäytymisen todennäköisyys on suurinta, kun riskit sekä yksilöllisiä että sosiaaliseen ympäristöön liittyviä
- Vaikka erityyppisiin vertaisten ryhmiin kuuluminen on nuorille tyypillistä, voi oma, jostakin syystä haasteellinen elämäntilanne altistaa nuoren kiinnittymään myös väkivaltaisiin tai rikollisiin ryhmiin.
- Jos nuorelta puuttuu kannustavaa ja häntä tukeva perhe- tai ystäväpiiri, voi olla vaikeaa kokea yhteenkuuluvuuden ja arvostuksen kokemuksia yksilönä tai yhteiskunnan tasolla.
- Altistuminen kuritus- tai muulle väkivallalle, syrjintäkokemukset ja kiusaaminen lisäävät riskiä omalle väkivaltaiselle käyttäytymiselle.
- Rikokset keskittyvät pienelle osalle nuoria, joilla paljon riskitekijöitä taustalla ja kontakteja eri viranomaisiin.

Mitä tavoiteltiin – taustalla tutkimus

- Toistuvasti ja vakavia rikoksia tekevien, syrjäytymisvaarassa olevien, suuren rikosriskin nuorten tuki
- Rikosprosessin ja tukea antavien viranomaisten sekä järjestöjen *yhteistyö*
- Nuoren ja perheen *tarpeet* lähtökohtana
- Nuoren *tilanteen ja tarpeiden arviointi* → mahdollistaa *intensiivisen ja pitkäkestoisen moniammatillisen tiimin räätälöimän tuen* rikos- ja päihdekierteen katkaisemiseksi.

Mitä tavoiteltiin

- Palvelut *yhdessä paikassa/* tiimissä siten, että *kokonaisvastuu* nuoren tilanteesta kuuluu yhdelle työntekijälle
- sosiaalityöntekijä, rikosseuraamustyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja, nuorisotyöntekijä, sosionomi/yhteisöohjaaja, erityisopettaja, MDFT-terapeutti.
- Myös poliisilla keskeinen rooli
- Koulutettu tukihenkilö/kokemusasiantuntija nuorelle rinnallakulkijaksi
- Luottamus, sitouttaminen ja motivointi

KOKONAISVASTUU NUOREN TILANTEESTA

Ns. rikoksilla oireilevien nuorten toimintamalli

- Tutkimukseen perustuva malli
  - Vantaa-Kerava hyvinvointialue Ri-O
  - Rovaniemi, Lapin hyvinvointialue RIKO
  - Oulu, Pohde NURRI
  - Turku/Varsinais-Suomen hyvinvointialue ROKKI
- Toteutus osana rikosten ennaltaehkäisy-hanketta vuosina 2020-2022, rahoitus jatkuu pääosin vuoden 2023 loppuun

[Ohjelmatyö ja moniammatillinen tuki rikosten ehkäisyssä. Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen 2020-2022 loppuraportti](#)

Mitä jatkossa?

- Pilotointi ja yhdessä oppimisen hyödyntäminen
- Toimintamallin vastuutahojen ja sijoittamisen valmistelua jatketaan työryhmän toimikauden päättymisen jälkeen. Valmistelussa ovat mukana ainakin STM, OM ja Rise. Paikallisesta yhteistyöstä järjestöjen kanssa sovitaan yhteistyösopimuksilla.

Kehittämistarpeet 1/4

- **Pidempi aikajänne piloteille ja hankkeille**

→ korjausliikkeille jäätävä aikaa.

- **Työn rakenne ja pysyvä rahoitus**

→ selvitettävä pysyvää rahoitusmallia ja sen edellyttämiä mahdollisia lainsäädäntömuutoksia → turvaisi myös palvelujatkumot rangaistuksen täytäntöönpanosta siviiliin.

Kehittämistarpeet 2/4

- **Laajemmat hankkeet ja hankkeiden valtakunnallisuus**

→ yhdenvertaiset palvelut kaikille niitä tarvitseville.

→ mahdollistavat paremman yhteistyön ja hankkeiden keskinäisen yhteistyön.

- **Rikoksista irrottautumista tukevien palveluiden kytkeytyminen hyvinvointialueiden rakenteisiin**

→ tarve paikallisen rikoserityisen osaamisen kehittämiseen ja koordinointiin hyvinvointialueella

→ voisiko nuorten toimintamallin moniammatillinen tiimi toimia esimerkiksi lastensuojelunlain 16 pykälän mukaisena lakisääteisenä moniammatillisena tiiminä

Kehittämistarpeet 3/4

- **Ohjelmatyön kehittäminen**

→ päihde- ja väkivaltatyön yhdistäminen kuntoutuksessa sekä neurokirjon oireiden tunnistamisen ja elämänhallinnan tukemisen lisääminen.

→ pääsy päihdehoitoon, erityisesti katkaisuhoidon ja muihin tarvitsemiinsa palveluihin pikaisesti.

- **Tilanne- ja tarvearvionnin sekä asiakasohjauksen kehittäminen**

→ miten nuoren tilanteen ja tarpeiden arviointia sekä palveluohjausta voidaan kehittää siten, että työskentelyssä säilyy nuorilähtöisyys ja nuoren omat toiveet huomioidaan.

Kehittämistarpeet 4/4

- **Perheiden roolin vahvistaminen**

→perhe ja lähiverkostot, kuten lastensuojeluyksiköt aikaisempaa tiiviimmin mukaan tukemaan rikoksista irrottautumista.

→perheen mukaan ottamista ja tukemista vahvistettava; nuoren lähiverkostot ja perheen huomioivan systeemisen työtteen kouluttaminen ja kehittäminen

- **Dokumentoinnin tärkeys**

→vaikuttavuudesta tarvitaan tietoa, palautetta niin nuorilta , perheiltä kuin työntekijöiltä ja yhteistyötahoilta.

→Vaikuttavuuden seurannassa riittävän pitkä seuranta-aika.

Pohdittavaksi

- Millainen kokemus – toimiiko yhteistyö paikallisella tasolla, kunnan ja hyvinvointialueen kesken?
- Millaista osaamista lisäävää tukea hyvinvointialueet tarvitsisivat käytännön työhön? Miten tutkimustietoa saadaan hyödynnettyä?
- Rikoserityinen osaaminen

Lisää aiheesta

- [Ohjelmatyö ja moniammatillinen tuki rikosten ehkäisyssä. Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen 2020-2022 loppuraportti](#)
- [Taustalla rikos, edessä muutos : Suositukset viranomaisten saumattomalle yhteistyölle rikostaustaisten yhteiskuntaan kiinnittymisessä](#)
- [Koulutuskokonaisuus moniammatillisesta yhteistyöstä rikollisuudesta irrottautumiseksi ja palvelujärjestelmästä](#) (NUKO) Laureassa
- Tulossa KRIMO:n vaikuttavuustutkimus

Vain yhdessä tekemällä ja työtä koordinoimalla! Kiitos

Lisätietoja:
saija.jarvinen@gov.fi, 050-4093083